

Rychlejší instalace klimatizačních přístrojů versus bezpečnost práce aneb

Jak by se u nás pracovat nemělo

Ing. Jaroslav Melen, člen redakce Elektro a soudní znalec z oboru bezpečnosti práce se specializací v elektrotechnice a redakce Elektro

Úvod

Z německého originálu časopisu de, 15–16/2008, vydavatelství Hüthig & Pflaum Verlag GmbH München, byl do čísla 7/2009 (str. 22 až 24) časopisu Elektro převzat článek *Rychlejší instalace klimatizačních přístrojů*, který byl doplněn mnoha ilustračními obrázky.

V úvodu k tomuto článku se píše:

„Nyní se nabízí pro elektrikáře další šance podílet se profesně na tomto zajímavém trhu i bez předchozích investic...“

K oné „šanci“ pokládáme za potřebné upozornit nejen elektrikáře, že v ČR existuje právní předpis, který zapracovává do našeho právního řádu Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/45/ES ze dne 27. června 2001, kterou se mění směrnice Rady 89/655/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (druhá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS).

Výsledkem tohoto zapracování je **nařízení vlády** ze dne 17. srpna 2005 o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

Z něj stojí za upozornění:

□ § 3

1. Zaměstnavatel přijímá technická a organizační opatření k zabránění pádu zaměstnanců z výšky nebo do hloubky, propadnutí nebo sklouznutí nebo k jejich bezpečnému zachycení (dále jen „ochrana proti pádu“) a zajistí jejich vykonávání:

- a) na pracovištích a přístupových komunikacích nacházejících se v libovolné výšce nad vodou nebo nad látkami ohrožujícími v případě pádu život nebo zdraví osob např. popálením, poleptáním, akutní otravou, zadušením,
- b) na všech ostatních pracovištích a přístupových komunikacích, pokud leží ve výšce nad 1,5 m nad okolní úrovní, popř. pokud pod nimi volná hloubka přesahuje 1,5 m.

□ § 4

Další požadavky na způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci ve výškách a nad volnou hloubkou, a na bezpečný provoz a používání technických zařízení poskytovaných zaměstnancům pro

práci ve výškách a nad volnou hloubkou jsou stanoveny v příloze k tomuto nařízení. Příloha je nadepsána **Další požadavky na způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci ve výškách a nad volnou hloubkou, a na bezpečný provoz a používání technických zařízení poskytovaných zaměstnancům pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou**, ze které, ve vazbě na obr. 1 (zde rovněž obr. 1) a obr. 4 (zde obr. 2), ve spojení s obr. 5 (zde obr. 3) vyjímám z **části III. Používání žebříků** následující body:

□ Bod 2 (část III)

Při výstupu, sestupu a práci na žebříku musí být zaměstnanec obrácen obličejem k žebříku a v každém okamžiku musí mít možnost bezpečného uchopení a spolehlivou oporu.

Komentář k obr. 1 (zde rovněž obr. 1)

- Kdo nalezne na obr. 1 bod bezpečného uchopení zaměstnance, ten by si zasloužil odměnu.
- ČSN EN 131-3:2007 – Žebříky – Část: Návody k používání, čl. 6.3 Využití příčle a stupadla, pozn. 2: „Směrnice EU 2001/45/EC vyžaduje, aby měl uživatel vždy k dispozici bezpečné uchopení a bezpečnou oporu.“

□ Bod 9 (část III)

Na žebříku smí zaměstnanec pracovat jen v bezpečné vzdálenosti od jeho horního konce, za kterou se u žebříku opěrného považuje vzdálenost chodidel nejméně 0,8 m, u dvojitého žebříku nejméně 0,5 m od jeho horního konce.

Obr. 1. V článku označen jako obr. 1

Komentář k předmětnému obr. 1 (zde rovněž obr. 1)

- O předepsané min. vzdálenosti chodidel montážníka od horního konce dvojitého žebříku lze oprávněně pochybovat.
- ČSN EN 131-3:2007 – Žebříky – Část: Návody k používání, čl. 6.3 Využití příčle a stupadla: „Každý žebřík konstruovaný k použití jako opěrný^{*)} musí mít označení s upozorněním, že horní tři příčle nebo stupadla se nesmí používat ke stání.“ „Každý žebřík konstruovaný k použití jako dvojitý musí mít označení s upozorněním, které příčle nebo stupadla se nesmí používat ke stání.“ (Pozn. autora: Budete-li si kupovat žebřík bez tohoto označení, je to na reklamaci a na podnět pro Českou obchodní inspekci.)
- Čl. 7.4 Používání žebříku, písm. f): „Nestůjíte na horních dvou stupadlech/příčlech dvojitého žebříku bez plošiny a bez madla/zábradlí.“

□ Bod 1 (část III)

Žebřík může být použit pro práci ve výšce pouze v případech, kdy použití jiných bezpečnějších prostředků není s ohledem na vyhodnocení rizika opodstatněné a účelné, popř. kdy místní podmínky, týkající se práce ve výškách, použití takových prostředků neumožňují. Na žebříku mohou být vykonávány jen krátkodobé, fyzicky nenáročné práce při použití ručního nářadí. Práce, při nichž se používá nebezpečných nástrojů nebo nářadí, jako např. přenosných řetězových pil, ručních pneumatických nářadí, se na žebříku nesmějí vykonávat.

□ Bod 7 (část III)

Žebřík musí být umístěn tak, aby byla zajištěna jeho stabilita po celou dobu použití. ...

Obr. 2. V článku označen jako obr. 4

^{*)} Viz obr. 4 a 5 v předmětném článku.

Komentář k předmětnému obr. 4 (zde obr. 2).

- Kdo je přesvědčen, že při vrtání na jádro je, za podmínek zachycených na tomto obrázku, zajištěna bezpečnost pracovníka podle bodu 1 této přílohy, tak ten ještě nezažil, že se mu nástroj „kousl“. A ve spojení s obr. 5 (zde obr. 3), ze kterého je zřejmá vodorovná vzdálenost vyvrtaného otvoru od kraje okapu, o který je opřen žebřík.
- Kdo je přesvědčen, že při uvedené šanci na „kousnutí“ zůstane kovový žebřík stále ještě opřen o okap, ten je nezodpovědným optimistou. O ztrátě stability žebříku bočním sklouznutím, jako o jedné z běžných příčin nehod, také asi neslyšel.
- ČSN EN 131-3:2007 – Žebříky – Část: Návod k používání, čl. 7.4 Používání žebříku, písm. v): „Při práci vykonávané ze žebříku se přidržujte madla nebo není-li to možné, učiňte dodatečné bezpečnostní opatření.“

I když není z obr. 4 (zde obr. 2) ani z obr. 5 (zde obr. 3) zřejmá výška, ve které byl otvor vrtán, upozorňuji na další bod citované přílohy nařízení vlády.

Obr. 3. V článku označen jako obr. 5

□ **Bod 10** (část III)

Při práci na žebříku musí být zaměstnanec v případech, kdy stojí chodidlo ve výšce větší než 5 m, zajištěn proti pádu osobními ochrannými pracovními prostředky. ...

Z části IV. Zajištění proti pádu předmětů a materiálu vybírám tento bod:

□ **Bod 1** (část IV)

Materiál, nářadí a pracovní pomůcky musí být uloženy, popřípadě skladovány ve výškách tak, že jsou po celou dobu uložení zajištěny proti pádu, sklouznutí nebo shození jak během práce, tak po jejím ukončení.

Další komentář k obr. 4. (zde obr. 2)

- Kdo si myslí, že v soudním sporu přesvědčí soud o tom, že „uložení“ navijecího prodlužovacího přívodu vyhovuje uvedené podmínce, ten je přinejmenším naivní.

Závěr

Elektrotechnik to v současné době jistě nemá vůbec snadné. Přesto by však neměl riskovat a hazardovat se svým zdravím a přitom ještě ohrožovat své okolí. Měl by být komplexně profesně zdatný (současný elektrotechnik si jistě již nevystačí s tradičními pěti „p“). Jeho odbornost by měla sahat od elektrotechniky, přes bezpečnost až po např. znalost cizích jazyků. Jen namátkou lze vyjmenovat, čím vším musí elektrotechnik v současné době více či méně být:

- elektrodoborník (elektrotechnické vzdělání, další rozšiřování znalostí a vědomostí nejen v oboru elektro, ale i v oborech souvisejících),
- legislativec (znát a sledovat aktuální předpisy, normy, nařízení apod.),
- bezpečák (hlídat, aby svým výkonem neublížil sobě ani ostatním, a sledovat ostatní, aby neublížili jemu),
- (elektro)detektiv (vystopovat např. kudy a kam vede instalace, o níž není k dispozici žádná nebo jen neúplná dokumentace, vyřešit některé „záhady“ v elektroinstalaci aj.),
- projektant (umět navrhnout zákazníkovi řešení, které uspokojí všechny zúčastněné a přitom bude v souladu s předpisy, normami a nařízeními),
- řidič (musí se nějak přepravovat s nářadím, nástroji, přístroji a nejrůznějšími pomůckami, jako např. se žebříkem, na různá pracovní místa),
- účetní (vést si účetnictví, vydávat a přijímat faktury, uchovávat si doklady, každoročně vypracovat daňové priznání apod.),
- obchodník (umět si sehnat práci – nebudeli dobrý elektrotechnik umět obchodovat,

nevydělá si a asi nejspíš přestane být elektrotechnikem vůbec),

- zdravotník (musí umět poskytnout min. první pomoc při úraze elektrickým proudem),
- návštěvník kurzů, školení, veletrhů a členských schůzí profesních sdružení atd.

Jistě by bylo možné v tomto výčtu pokračovat dále a mnoho kolegů elektrotechniků by určitě tento seznam ještě dále rozšířilo. Nicméně toto vše prostě patří k tomuto náročnému povolání, které je také právě proto zvané perlou mezi řemesly.

Jak je však patrné z obrázků v předmětném článku, nejsou ani němečtí kolegové elektrotechnici dokonalí a mají své nedostatky. Český elektrotechnik by se měl proto i z tohoto poučit a zařadit do svých dovedností ještě jednu další neméně důležitou disciplínu – totiž používání „vlastního rozumu“. Vlastně právě proto jsou v rubrice *ze zahraničního tisku* uváděny v českém přepřevodě příspěvky, které mají českému elektrotechnikovi umožnit jakési nahlédnutí do „kuchyně“ zahraničních kolegů. Jde tedy o možnost získat nové informace, inspiraci či poučení. Jde ale také o možnost porovnávat, zamýšlet se a vyvozovat vlastní závěry podepřené elektrotechnickou zkušeností a praxí i národní legislativou. Ne vždy lze vše přebírat, resp. kopírovat „i s chlupama“. Je to nekončící proces sebezdokonalování a sebevzdělávání, stále bude co vylepšovat, a to i přesto, že se drtivá většina elektrotechniků snaží dělat svou práci max. bezpečným způsobem a v souladu s platnými standardy. Důkazem toho jsou i uvedené pochybení na obrázcích v redakčně převzatém článku.

Redakce, ač si je vědoma toho, že nejlepší učení je učení na vlastních chybách, je přesvědčena o tom, že i anonymní pochybení mohou být poučením k nezaplacení. K tomu směřovala i uvedená upozornění.

Literatura:

- [1] Nařízení vlády ze dne 17. srpna 2005 o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.
- [2] ČSN EN 131-1:2007 Žebříky – Část: Termíny, typy, funkční rozměry.
- [3] ČSN EN 131-2:1995 Žebříky – Část: Požadavky, zkoušení, značení.
- [4] ČSN EN 131-3:2007 Žebříky – Část: Návod k používání.

www.odbornecasopisy.cz

**nové webové stránky
s vylepšeným vyhledáváním
a možností stahovat články v PDF**

